
Fastlegeordningen og studentene

REDAKSJONELT

HARALD JODALEN

Email: harald.jodalen@samfunnsmed.uio.no

Tidsskriftet

Postboks 1152 Sentrum

0107 Oslo

BORGHILD ROALD

Harald Jodalen (f. 1958) er førsteamanuensis ved Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo.

Borghild Roald (f. 1945) er studiedekan og professor i patologi ved Universitetet i Oslo.

Email: borghild.roald@ioks.uio.no

Ullevål sykehus

0407 Oslo

Norsk medisin skiller seg ut internasjonalt ved en godt utbygd primærhelsetjeneste og faglig sterke allmennmedisinere. Allmennmedisin er et hovedfag i medisinundervisningen i Norge, spesielt ved fakultetene i Oslo og Trondheim. En stor del av denne undervisningen foregår ved utplassering av studenter i primærhelsetjenesten. Her foregår desentralisert undervisning og praksistrening i allmennmedisin, samfunnsmedisin, klinisk kommunikasjon og psykiatri. Utplasseringsordningen ved fakultetet i Oslo bygger på mer enn 20 års erfaring. I den nye studieplanen "Oslo96", er denne utplasseringen i primærhelsetjenesten utvidet fra fire til seks uker og koblet sammen med seks ukers utplassering i sykehus i Helseregion Sør og Helseregion Øst. Sammenkoblingen med sykehusutplasseringen i samme område er for å gi studentene erfaring i hvordan organiseringen av helsetjenesten virker på helhetstilbudet for den enkelte pasient. Det er en økende forståelse for det offentlige ansvar for praksisutdanning og praksistrening av leger og helsepersonell, synliggjort i lov om spesialisthelsetjenesten, som trer i kraft 1.1. 2001.

I forberedelsene til fastlegeordningen ble hensynet til dette viktige arbeidet ivarettatt. I odelstingsproposisjonen ble det foreslått at statlige offentlige legeoppgaver skulle kunne vurderes på linje med kommunale offentlige legeoppgaver ved inngåelse av fastlegeavtaler (1). Dette gav grunnlag for glede og optimisme ved fakultetene. Men gleden ble kortvarig.

Overraskelsen var stor da avtaleteksten for fastlegeordningen ble kjent. Viktige elementer knyttet til universitetsundervisning hadde falt ut. Legeforeningen hadde hatt dette med helt til siste runde, men møtte ikke forståelse på dette punktet. Det innebærer at leger som i dag utfører universitetsundervisning i bistilling ikke får det godkjent som offentlig legearbeid. Dermed kan de pålegges 7,5 timer kommunale oppgaver per uke i tillegg, og dette kan føre til for stor arbeidsbelastning. Det er grunn til å frykte at undervisningsarbeidet blir legenes første salderingspost.

Man kan naturligvis hevde at problemet er lite. Det gjelder få leger. Disse legene kan redusere sin listestørrelse, og det er intet i veien for å inngå lokale avtaler med den enkelte kommune. Den gjennomsnittlige arbeidstid som går med til kommunale oppgaver i store kommuner er heller ikke 7,5 timer per uke, men under fem (Hans Kristian Bakke, personlig meddelelse). Men i mange kommuner har man liten forståelse for universitetets behov for praksisplasser. Reduksjon i listestørrelse vil være lite aktuelt av økonomiske hensyn. Det er langt fra sikkert at ikke kommunene vil øke pålagt arbeidstid i fremtiden. De medisinske fakultetene ser derfor med stor bekymring på rekrutteringen til undervisning ved en manglende samordning av statlige og kommunale offentlige oppgaver i forbindelse med fastlegeordningen.

Siden Kommunenes Sentralforbund ikke ville imøtekomme Legeforeningens ønsker på dette punktet, er det kanskje nødvendig å foreslå en kompromissløsning. Undervisningsoppgaver ved fakultetene kan vurderes proporsjonalt, f.eks. ved at en praksislærer i primærhelsetjenesten kan få arbeidet tellende som offentlig legearbeid med en faktor på 50 %, inntil 3,75 timer per uke. Dette burde være en god løsning for alle parter – kommunene beholder ressurser til sine oppgaver, og kan se frem til rekruttering av nye leger med god allmennmedisinsk utdanning i årene som kommer, fakultetene får utdannet leger med kompetanse og interesse for allmennmedisin.

Dette er en liten sak, men den er viktig. Den kan bli en av de første viktige prøvesakene for samarbeidsorganet for fastlegeordningen.

LITTERATUR

1. Ot.prp. nr. 99 (1998 – 99) pkt. 8.2.4.4.

Publisert: 20. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. februar 2026.